

In *De Splijtzwam* laat de Levende Natuur experts de degens kruisen. In deze editie pleit Chris Smit, hoogleraar Natuurbeheer aan de Rijksuniversiteit Groningen, voor een natuurlijker bril bij het beheer van herten en zwijnen. Erik Koffeman, secretaris van de Faunabeheereenheid Gelderland voorziet een kaalslag in de bossen wanneer grote hoefdieren meer de vrije hand zouden krijgen.

Natuurvolgend

Chris Smit:

‘Een homeopathisch verdunde wildstand heeft niets met natuurlijk beheer te maken’

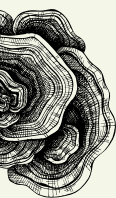
"De manier waarop het wildbeheer nu is georganiseerd is nogal boekhoudkundig. Er wordt in het voorjaar gekeken hoeveel herten en zwijnen er rondlopen. Vervolgens wordt daar de doelstand van afgetrokken en de rest moet dus geschoten worden. Nu de wolf zich definitief op de Veluwe heeft gevestigd, ontkomen we er niet aan om ook met zijn prooien rekening te houden. Als een wolf een x aantal herten of zwijnen per week eet, keer zoveel wolven, dan zijn dat dus zoveel dieren die je van het beheersaantal af moet trekken. Zo simpel is het. Eigenlijk zou je die boekhoudkundige benadering van het beheer nog veel meer los moeten laten. Onderzoek uit het buitenland leert dat de aanwezigheid van wolven invloed heeft op het gedrag van het wild en ook op de verjonging van het bos. In gebieden met wolven krijgen jonge bomen weer een kans. In een druk land als Nederland is het de vraag of die effecten boven het verstorende effect van recrean-

ten uit gaan komen, maar toch. In de huidige kerngebieden van de wolf lijken nu al heel subtiele effecten op het gedrag van herten zichtbaar en ook op de verjonging van bomen.

Op verzoek van De Faunabescherming heb ik een overzicht gemaakt van de beschikbare literatuur over verstoring van wolven door de jacht. Daaruit blijkt dat jacht van de mens niet alleen invloed heeft op de prooien van de wolf, maar ook op het dier zelf. Het is aannemelijk dat een schuw dier als de wolf hinder ondervindt van jachtactiviteit. En de wolf is niet alleen schuw, hij is ook wettelijk beschermd. Daaruit zou je kunnen concluderen dat je de jacht dus moet beperken, maar in een zaak die De Faunabescherming had aangespannen, trok de rechter die conclusie uiteindelijk niet.

Toch zijn er meer dan genoeg redenen om meer rekening te gaan houden met de wolf en ook met andere aspecten van de ecologie bij de jacht. Een streefdichtheid van twee stuks grootwild per vierkante kilometer, zoals die nu op veel plekken wordt gehanteerd, zou je gerust een homeopathisch verdunde wildstand mogen noemen. Dat heeft niets met normale ecologie te maken. Op plekken waar concrete problemen spelen met verkeer of landbouw zal je moeten ingrijpen, maar elders zou je veel meer vanuit de natuur moeten redeneren tijdens de jacht. Niet alleen bosverjonging, ook sociale structuren in groepen wild, angst voor wolven, etc.; het zijn allemaal aspecten die een veel serieuzere plek moeten krijgen in het wildbeheer."

wildbeheer

De wolf heeft zich definitief op de Veluwe gevestigd.
(Foto: Mark Zekhuis)

"Met de wolf hebben we een interessante en belangrijke oude inheemse diersoort terug in ons land. Maar de effecten van de wolf op in het wild levende hoefdieren moet je niet overschatten. Ik heb getallen voorbij zien komen van een potentieel aantal wolven dat hoofdzakelijk was gebaseerd op de hoeveelheid prooidieren die we hier hebben. Maar zo werkt het helaas niet. Het grootste probleem van een wolf is niet om aan eten te komen. Zijn grootste probleem zijn de 17 miljoen mensen in Nederland. Als daar de balans eindelijk mee gevonden is, dan komt de wolf ook nog eens zijn soortgenoten tegen op die postzegel die Veluwe heet. We hebben geen flauw idee hoeveel wolven er op de Veluwe kunnen leven; dat gaat de wolf zelf bepalen. Maar kijkend naar de huidige situatie op de Noord-Veluwe waar de huidige roedel al een territorium claimt van 40.000 ha, zullen het tussen de 30 en 60 dieren worden. Met de vier tot misschien wel zes paartjes die nu op de Veluwe rondlopen, zit het dan komend jaar al zo goed als vol. Elders zullen ze vooral problemen gaan veroorzaken en geen stabiel territorium kunnen vestigen. Dit heeft te maken met de grotere oppervlakten die zij elders nodig hebben om voldoende wilde prooidieren te vinden. In zo'n groot gebied is de 'Mac-schaap' nooit ver weg. In meer algemene zin verwacht ik ook niet veel ruimte om de natuur het wildbeheer zelf te laten opknappen. Het huidige ecosysteem zonder bijvoorbeeld beer of lynx is nog altijd incompleet. Mastjaren maken dat het voedseltekort ook maar een beperkte

Erik Koffeman:
'In Nederland is niets nog natuurlijk, dus doe ook niet alsof'

invloed heeft. Daarnaast ontken je dan dat de mens al duizenden jaren een plek als predator heeft in het ecosysteem. De realiteit is dat we nu met aantallen herten en zwijnen leven die zich niet verhouden met de doelen die we in het kader van de Habitatrichtlijn hebben vastgesteld voor het behoud van natuurgebieden en vegetatietypen. In de schaarse gebieden in ons land waar de wildstand is losgelaten, zie je een kaalslag in de natuur. De bodem wordt door wroetende zwijnen helemaal in de vernieling geholpen, waardoor waardevolle organische stof wordt afgebroken en het bodemleven, verantwoordelijk voor de essentiële mineralen wordt verstoord. Uitgerkend de verjonging van inheemse loofbomen, die zouden kunnen helpen bij het herstellen van deze bodemchemie, krijgen geen enkele kans bij de hoge graasdruk van herten en wilde zwijnen. In plaats daarvan produceren eiken en beuken als reactie op de slechte bodemomstandigheden extra veel mast, waardoor de wildstand nog verder wordt aangejaagd. Dit is niet alleen bij ons zo, het is de tendens in heel Noordwest-Europa. Misschien moeten we ook daar meer naar kijken."